

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος

«Ο δικός μας Άγιος Βασίλης»

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΟΥΡΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ο δικός μας Άγιος Βασίλης

Δημιουργός

Μαργαρίτα Γουρνίκη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2012

Θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Εικαστικά

Πληροφορική

Χρονική διάρκεια

8-12 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τον επεξεργαστή κειμένου και με προγράμματα εξερεύνησης του διαδικτύου. Θα πρέπει να μπορούν να ανοίγουν, να κλείνουν, να αποθηκεύουν ένα αρχείο καθώς και να γράφουν, να αντιγράφουν και να επικολλούν κείμενο ή εικόνες από άλλα αρχεία ή το διαδίκτυο. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών ζωγραφικής, δημιουργίας κόμικς, ψηφιακής αφίσας και δημιουργίας flipping book.

Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει οργανωμένο εργαστήριο πληροφορικής και ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά τη χρήση και την αξιοποίηση όλων των παραπάνω τουλάχιστον.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο στοχεύει να μυήσει τους μαθητές της Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού στο πνεύμα των γιορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Ειδικότερα, επιχειρεί να γνωρίσει στους μαθητές ορισμένα εορταστικά έθιμα και παραδόσεις της χώρας μας, να τους μυήσει στην απόλαυση της ανάγνωσης επίκαιρων λογοτεχνικών κειμένων και

ταινιών αλλά και να τους προβληματίσει σχετικά με ζητήματα αλληλεγγύης και φιλανθρωπίας που αναδεικνύονται αυτές τις μέρες.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μέθοδος εργασίας που υιοθετεί το σενάριο είναι η ομαδοσυνεργαστική. Οι μαθητές, άλλοτε όλοι μαζί και άλλοτε σε ομάδες εργασίας, διερευνούν, ανακαλύπτουν και διαχειρίζονται πληροφορίες, για να οικοδομήσουν ένα σύνολο γνώσεων και αξιών που θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμα υλικά για τη δημιουργία πολιτών με κρίση και ανθρώπων με ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Οι γιορτές της Πρωτοχρονιάς και των Χριστουγέννων ήταν και είναι ξεχωριστές τόσο για τα παιδιά όσο και για τους μεγάλους. Η οικογένεια, το σχολείο και η γειτονιά ντύνονται γιορτινά και ξεχνούν για λίγο τη μιζέρια της καθημερινότητας. Μια τέτοια εορταστική, φωτεινή και λαμπερή ατμόσφαιρα δίνει μια ανάσα από τα προβλήματα της ζωής και την ευκαιρία στις οικογένειες να σμίξουν γύρω από το γιορτινό τραπέζι και να δέσουν τις σχέσεις τους. Είναι σημαντικό οι μαθητές να γνωρίζουν τα πρόσωπα των γιορτών (π.χ. Χριστός, Άγιος Βασίλης, Ιωάννης ο Πρόδρομος), την ιστορική τους προέλευση και την εξέλιξή τους μέσα στον χρόνο. Να γνωρίζουν, για παράδειγμα, ποιός είναι ο δικός μας Άγιος Βασίλης και ποια σχέση έχει με τον συμπαθητικό γεράκο με την κόκκινη στολή και την άσπρη γενειάδα που μοιράζει δώρα με το έλκηθρό του κάθε Πρωτοχρονιά. Για να γίνουν κριτικοί πολίτες και να αναπτύξουν αληθινά αισθήματα αγάπης και αλληλοβοήθειας, θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι πολίτες και να θέτουν σε αμφισβήτηση το εμπόριο που στηρίζεται στα θετικά συναισθήματα των ανθρώπων. Να γνωρίζουν το εμπόριο ευτυχίας που στήνεται από μεγάλες εταιρίες με σκοπό το κέρδος και το εμπόριο συναισθημάτων που επενδύει στο αίσθημα συμπάθειας και αλληλεγγύης που νιώθουν οι άνθρωποι τις μέρες αυτές.

Σκοπός του σεναρίου είναι να μνήσει τους μαθητές στο πνεύμα των γιορτών, να τους κάνει κριτικούς αναγνώστες και ενεργούς πολίτες, να τους παροτρύνει να

σκεφτούν υλοποιήσιμες λύσεις στα σύγχρονα ανθρωπιστικά προβλήματα, να τους δείξει εναλλακτικούς τρόπους διαχείρισης της σύγχρονης πραγματικότητας, να τους μάθει να χρησιμοποιούν σωστά τη γλώσσα τους με ποικίλους τρόπους, να τους εξοικειώσει με τη χρήση νέων τεχνολογιών και να τους μυήσει σε νέα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που αξιοποιούν το λογισμικό και τις δυνατότητες της τεχνολογίας.

Οι επιμέρους στόχοι που θα μας οδηγήσουν σε αυτά τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται σε τρεις ομάδες που αναλύονται παρακάτω.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν την ιστορία του δικού μας Αγίου Βασίλη
- να μάθουν για την ιστορία της Βασιλόπιτας
- να μάθουν έθιμα και παραδόσεις του τόπου μας κατά τη διάρκεια των γιορτών του Δωδεκαημέρου
- να πάρουν πληροφορίες την προέλευση του Σάντα Κλάους
- να προβληματιστούν για τη ζωή των φτωχών και ανυπεράσπιστων παιδιών
- να κατανοήσουν τη διαφορά ανάμεσα στην αλληλεγγύη και τη φιλανθρωπία
- να υιοθετήσουν ορθές πρακτικές αλληλεγγύης
- να προβληματιστούν γύρω από τις τεχνικές πειθούς της διαφήμισης

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να ερμηνεύουν την εικόνα
- να εξασκηθούν στον οπτικό γραμματισμό
- να μάθουν να αντλούν πληροφορίες από το κείμενο
- να βρίσκουν τις λέξεις κλειδιά ενός κειμένου και να αποδίδουν το νόημά του

- να εξοικειωθούν με τη λεκτική επικοινωνία και τον διάλογο
- να μάθουν να κοινωνούν τις ιδέες τους τόσο προφορικά όσο και γραπτά
- να γίνουν δημιουργοί κόμικς
- να αναγνωρίζουν τα δομικά στοιχεία της γλώσσας της διαφήμισης
- να εξοικειωθούν με την κριτική ανάλυση του διαφημιστικού λόγου

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν τον τρόπο άντλησης πληροφοριών από το διαδίκτυο
- να εξοικειωθούν με τη χρήση λογισμικού για την κατασκευή κόμικς
- να εξοικειωθούν με τη χρήση λογισμικού για την κατασκευή ψηφιακής αφίσας
- να μπορούν να ανοίγουν και να κλείνουν ένα αρχείο με ευχέρεια
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του μουσικού αρχείου και της βιντεοταινίας από το διαδίκτυο
- να εξοικειωθούν με την πρόσβαση σε συγκεκριμένους ιστότοπους
- να εξοικειωθούν με τη χρήση κλειστού και ανοιχτού λογισμικού
- να φτιάχνουν flipping book
- να ζωγραφίζουν σε πρόγραμμα ζωγραφικής

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για τη δημιουργία του σεναρίου είναι οι γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Το ψηφιακό περιβάλλον μάθησης που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του σεναρίου χρησιμοποιεί ποικιλία κειμενικών ειδών (παραμύθια, διηγήματα, διαφημίσεις, τραγούδια, ταινίες κινουμένων σχεδίων) και επιχειρεί να συνδυάσει τον κειμενικό με τον οπτικό-ακουστικό λόγο των πολυμεσικών κειμένων. Έτσι, στο

σενάριο θα διαβάσουμε ιστορίες του Χ. Μπουλώτη και του Φ. Ντοστογιέφσκι, διαδικτυακά άρθρα για τα έθιμα των γιορτών, θα ακούσουμε μουσική, θα δούμε κινούμενα σχέδια, θα ζωγραφίσουμε, θα δημιουργήσουμε κόμικς και θα κατασκευάσουμε το δικό μας flipping book.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι στόχοι του σεναρίου τίθενται σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών και επεκτείνονται σε διάφορα θεματικά πεδία. Όμως, παρόλο που το σενάριο αξιοποιεί λογοτεχνικά κείμενα του βιβλίου της γλώσσας και του Ανθολογίου, δε συνδέεται με τη σχολική ύλη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το εκπαιδευτικό λογισμικό που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές στο σενάριο είναι ο παγκόσμιος ιστός, πρόγραμμα κατασκευής flipping book, πρόγραμμα κατασκευής κόμικς, πρόγραμμα κατασκευής ψηφιακής αφίσας και πρόγραμμα ζωγραφικής. Με τη χρήση των παραπάνω οι μαθητές θα είναι σε θέση να πάρουν πληροφορίες οι οποίες προέρχονται από πολλές και διάφορες πηγές. Με τον τρόπο αυτό ανοίγει ένας ολόκληρος κόσμος μέσα στη σχολική αίθουσα και το εργαστήρι μας έρχεται σε επαφή με ό,τι πιο σύγχρονο και επίκαιρο υπάρχει σχετικά με το θέμα του σεναρίου.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα

Ηλιόπουλος, Βαγγέλης, 2002. *Ο δικός μας Άγιος Βασίλης*, εκδόσεις Πατάκης.

Μπάουμ, Λ. Φρανκ, 2007. *Η ζωή και οι περιπέτειες του Σάντα Κλάους*, εκδόσεις Πατάκης.

Μπουλώτης, Χρήστος, 2010. «[Το κορίτσι που δεν ήθελε να μεγαλώσει](#)» στο *Επτά ιστοριούλες γιορτινές και παράξενες, επτά*, εκδόσεις Polaris.

Μπουλώτης, Χρήστος, 2011. «[Η Βροχούλα, ο Μουντζούρης κι ένα χριστουγεννιάτικο όνειρο](#)», *Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε' και ΣΤ' Δημοτικού*, εκδόσεις ΟΕΔΒ, σ. 250-252.

Ντοστογιέφσκι, Φιοντόρ, 2001. «Ουράνιο χριστουγεννιάτικο δέντρο» στο *Χριστουγεννιάτικες ιστορίες*, εκδόσεις Ερατώ, σ. 67-76.

Τσώλης, Μιχάλης Κ., 2012. «[Η ιστορία της βασιλόπιτας](#)» στο *Γλώσσα ΣΤ' Δημοτικού* β' τεύχος, εκδόσεις ΙΤΥΕ Διόφαντος, σ. 37-38.

Clement Clark Moore, «[A Visit from St. Nicholas](#)»

Ιστοσελίδες

«[Βασίλειος Καισαρείας](#)», από την Wikipedia

«[Αϊ-Βασίλης](#)», από την Wikipedia

[Ηλεκτρονικό λεξικό](#) Τριανταφυλλίδη

Ιστοσελίδα του [B. Ηλιόπουλου](#)

Ιστοσελίδα του [N. Ανδρικόπουλου](#)

B. Ηλιόπουλου, «[Ο δικός μας Άγιος Βασίλης](#)» από την ιστοσελίδα www.biblionet.gr

X. Κ. Άντερσεν, «[Το κοριτσάκι με τα σπέρτα](#)»

Χριστούγεννα, από τον [Μικρό Αναγνώστη](#)

[X. Κ. Άντερσεν](#), από τη Βικιπαίδεια

[Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής](#), περιέχει έθιμα των γιορτών

Ψηφιακά περιβάλλοντα

<http://www.comicstripcreator.org/>, ιστοσελίδα κατασκευής κόμικς

Ιστοσελίδα για δημιουργία [flipping book](#)

[πρόγραμμα ζωγραφικής Tux paint](#)

[Glogster](#), πρόγραμμα κατασκευής ψηφιακής αφίσας

Βίντεο

«[Πρωτοχρονιάτικα Κάλαντα της Καπαδοκίας](#)», από το CD *Σας τα 'παν άλλοι*;

«[Παιδική χορωδία Δ. Τυπάλδου - Κάλαντα της Πρωτοχρονιάς](#)»

«[Νάνα Μούσγουρη - Κάλαντα των Χριστουγέννων](#)»

Διαφήμιση της [Coca Cola](#) με πρωταγωνιστή τον Αϊ –Βασίλη

Διαφήμιση της [Vodafone](#) με πρωταγωνιστή τον Αϊ –Βασίλη

«[Το κοριτσάκι με τα σπίρτα](#)», κινούμενα σχέδια

«[The Little Match Girl](#)», βίντεο κινουμένων σχεδίων από την Disney & Pixar

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το δώρο: Ο δικός μας Αϊ-Βασίλης

Το δώρο ξεκινάει με την [«Ιστορία της βασιλόπιτας»](#) από την εμπλουτισμένη σελίδα του ψηφιακού βιβλίου της Γλώσσας της Στ' δημοτικού («Γλώσσα Στ' Δημοτικού», β' τεύχος, ενότητα 8 *Χριστούγεννα*, σ. 37-38). Μέσα από την ανάγνωση της ιστορίας μαθαίνουμε για τη ζωή του Μέγα Βασιλείου και για το έθιμο της βασιλόπιτας.

Στη συνέχεια οι μαθητές διερευνούν τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στον Μέγα Βασίλειο της Καισάρειας και τη φιγούρα του Αϊ -Βασίλη με την κόκκινη στολή και το έλκηθρο. Χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες και αναζητούν πληροφορίες στα λήμματα [«Μέγας Βασίλειος»](#) και [«Αϊ-Βασίλης»](#). Αφού εντοπίσουν τα βασικότερα σημεία των κειμένων, ανακοινώνουν στην ολομέλεια τα στοιχεία που συνέλεξαν από την έρευνά τους. Εκεί, διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για δυο διαφορετικά πρόσωπα: τον Μέγα Βασίλειο και τον Santa Claus ή αλλιώς St. Nicholas. Το δεύτερο είναι ένα πρόσωπο που πηγάζει από την ιστορία, τους μύθους και την παράδοση πολλών δυτικών λαών, το οποίο έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές το 1823 με το ποίημα [«A Visit from St. Nicholas»](#). Αρκετά χρόνια μετά, το 1890, ο Τόμας Ναστ ζωγράφησε τον St. Nicholas με τη σημερινή του μορφή (παχουλό, με άσπρα γένια και κόκκινη ρόμπα). Τελικά, η εικόνα αυτή καθιερώθηκε μετά από τη χριστουγεννιάτικη διαφήμιση της Coca Cola το 1931 στην οποία πρωταγωνιστούσε ο γνωστός μας Αϊ-Βασίλης. Ύστερα από αυτή την έρευνα κάθε ομάδα αναλαμβάνει να φτιάξει μια αφίσα στο [Glogster](#). Μια ομάδα θα μπορούσε να αφιερώσει την αφίσα της στο πρόσωπο του St. Nicholas, μια άλλη να κατασκευάσει αφίσα με τον δικό μας Άγιο Βασίλη και μια άλλη να φτιάξει αφίσα με τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα δυο αυτά

πρόσωπα. Οι αφίσες μπορούν να δημοσιευτούν στη χριστουγεννιάτικη ιστοσελίδα του σχολείου και να συνοδεύονται από ένα κουίζ γνώσεων.

Στη συνέχεια, βλέπουμε μια χριστουγεννιάτικη διαφήμιση της [Coca Cola](#) και άλλη μια της [Vodafone](#), στις οποίες πρωταγωνιστεί η κλασική μορφή του Αϊ – Βασίλη, και σχολιάζουμε τις λειτουργίες που εξυπηρετεί η παρουσία του σε αυτές. Τις τεχνικές πειθούς και τις τεχνικές δημιουργίας μιας εξωπραγματικής, μαγικής, γιορτινής ατμόσφαιρας. Συζητάμε στην ολομέλεια τις συνέπειες που έχει στις καταναλωτικές μας συνήθειες αλλά και στα συναισθήματά μας η ανοίκεια σύνδεση μιας παράδοσης με την εμπορική διαφήμιση και το κέρδος. Πριν ολοκληρωθεί η δραστηριότητα, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και επιχειρούν να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα: Θα ήθελες να δεις τον δικό μας Άγιο Βασίλη σε μια διαφήμιση; Γιατί; Εάν ναι, πώς τον φαντάζεσαι; Πώς θα ένοιωθες εάν έβλεπες κάτι τέτοιο; Όταν απαντήσουν στα ερωτήματα, συζητούμε όλοι μαζί με τη βοήθεια ενός συντονιστή τις σκέψεις των ομάδων.

Κατόπιν, ακούμε και διαβάζουμε τα [κάλαντα της Πρωτοχρονιάς](#) και των [Χριστουγέννων](#). Βρίσκουμε στο [ηλεκτρονικό λεξικό](#) λέξεις που δημιουργούν, ενδεχομένως, σύγχυση και συζητάμε για τον στίχο των τραγουδιών. Μελετάμε τον στίχο στα [πρωτοχρονιάτικα κάλαντα της Καπαδοκίας](#) και καταγράφουμε όλα εκείνα τα στοιχεία που αναφέρονται στη ζωή αλλά και στην εμφάνιση του Μέγα Βασιλείου. Εάν είναι εφικτό, προτείνουμε στον/η μουσικό του σχολείου να συμπεριλάβει τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα της Καπαδοκίας στη χριστουγεννιάτικη γιορτή.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει μεγαλόφωνα το βιβλίο του [B. Ηλιόπουλου «Ο δικός μας Άγιος Βασίλης»](#) ενώ την ίδια ώρα με τη βοήθεια του προτζέκτορα οι μαθητές βλέπουν τις ζωγραφιές του [N. Ανδρικόπουλου](#) στη μεγάλη οθόνη ή στον διαδραστικό πίνακα. Μετά το τέλος της ιστορίας τα παιδιά σε ομάδες σημειώνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που εντόπισαν σχετικά με τη ζωή του Μέγα Βασιλείου στα κάλαντα της Καπαδοκίας και στο βιβλίο του Ηλιόπουλου. Διατυπώνουν τη γνώμη τους για τον τρόπο που χειρίστηκε το υλικό του ο

συγγραφέας, εκφράζουν τα συναισθήματά τους για τον άγιο του βιβλίου και γράφουν το δικό τους αλφαβητάρι, όπως αυτό που διάβασαν στο βιβλίο του Ηλιόπουλου. Μπορούν να το φτιάξουν στον κειμενογράφο τους και να το διακοσμήσουν με εικόνες από το διαδίκτυο. Το αλφαβητάρι των παιδιών θα μπορούσε να αποτελέσει υλικό για ένα χριστουγεννιάτικο bazaar του σχολείου, τα έσοδα του οποίου θα μπορούσαν να διατεθούν σε οργανώσεις προστασίας του παιδιού. Πριν ολοκληρώσουμε τη συνάντηση μπαίνουμε στις ιστοσελίδες των δημιουργών του βιβλίου και διαβάζουμε για το έργο τους.

2ο δώρο: Δυο ιστοριούλες γιορτινές και παράξενες

Διαβάζουμε την ιστορία του Χ. Μπουλώτη [«Η Βροχούλα, ο Μουντζούρης και ένα χριστουγεννιάτικο όνειρο»](#) από το ηλεκτρονικό Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού που βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ψηφιακού σχολείου. Στο τέλος του ηλεκτρονικού κειμένου, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να πατήσουν πάνω σε αυτό το σήμα και να διαβάσουν ορισμένα εργοβιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα. Έτσι, μπορούν να φρεσκάρουν τις γνώσεις τους και να συνδέσουν την παραπάνω ιστορία με τις ιστορίες του Μπουλώτη που έχουν διαβάσει στο παρελθόν. Μετά την ανάγνωση συζητάμε για τις περιπέτειες των δυο ηρώων: για τη ζωή τους, το κοινό τους όνειρο, την ανάγκη τους για τροφή, ζεστασιά και αγάπη, για τις κακουχίες που πέρασαν προκειμένου να πραγματοποιήσουν το όνειρό τους και, τέλος, για τη συνάντησή τους. Ύστερα από σχετική προετοιμασία, οι μαθητές θα μπορούσαν να διαβάσουν μεγалоφωνα ξανά το κείμενο σε τριάδες υιοθετώντας κάθε παιδί έναν ξεχωριστό ρόλο: της Βροχούλας, του Μουντζούρη και του αφηγητή.

Στη συνέχεια, πληροφορούμε τους μαθητές της ολομέλειας ότι η παραπάνω ιστοριούλα προέρχεται από το βιβλίο του Χ. Μπουλώτη *Επτά ιστοριούλες γιορτινές και παράξενες, επτά*. Για να πάρουμε περισσότερες πληροφορίες, μπαίνουμε στην ιστοσελίδα των εκδόσεων [Polaris](#) και εκεί μαθαίνουμε πως ο συγγραφέας εμπνεύστηκε τις επτά ιστοριούλες του βιβλίου κοιτώντας επτά παλιότερες γιορτινές

εικόνες της προσωπικής του συλλογής που ζωγραφίστηκαν μεταξύ 1920 και 1923. Αναρωτιόμαστε, ύστερα από αυτό, για το περιεχόμενο της εικόνας που ενέπνευσε αυτή τη συγκεκριμένη ιστορία. Το συζητάμε για λίγο στην ολομέλεια και στη συνέχεια ατομικά ή σε ομάδες οι μαθητές επιχειρούν να ζωγραφίσουν με το πρόγραμμα ζωγραφικής [Tux paint](#) την εικόνα που φαντάζονται. Όταν ολοκληρώσουν το έργο τους το παρουσιάζουν στην ολομέλεια.

Κατόπιν από την [ίδια](#) ιστοσελίδα πατάμε πάνω στο pdf της παρουσίασης του βιβλίου *Επτά ιστοριούλες γιορτινές και παράξενες, επτά και κατεβάζουμε στον υπολογιστή μας την ιστορία «[Το κορίτσι που δεν ήθελε να μεγαλώσει](#)»*. Σε αυτό το αρχείο μπορούμε να δούμε όχι μόνο το κείμενο αλλά και την εικόνα που ενέπνευσε τον συγγραφέα. Βλέπουμε, ακόμα, αρκετές εικόνες τις οποίες πρόσθεσε ο συγγραφέας από την προσωπική του συλλογή, για να εμπλουτίσει τη συγκεκριμένη έκδοση του βιβλίου. Ζητάμε από τους μαθητές να παρατηρήσουν τις μορφές, τα χρώματα, τις ενδυμασίες και τις ενέργειες των προσώπων στις εικόνες και στη συνέχεια τους καλούμε να μιλήσουν για οτιδήποτε έρχεται στο μυαλό τους καθώς τις κοιτούν. Εστιάζουμε την προσοχή μας στην εικόνα που συνδέεται με «Το κορίτσι που δεν ήθελε να μεγαλώσει». Τη σχολιάζουμε και προσπαθούμε να σκεφτούμε το περιεχόμενο της ιστορίας του Μπουλώτη. Πριν ο/η εκπαιδευτικός διαβάσει μεγαλόφωνα την ιστορία στην ολομέλεια, ζητά από τους μαθητές να επινοήσουν και να γράψουν μια δική τους ιστορία για τη συγκεκριμένη εικόνα. Εάν δεν είναι εξοικειωμένοι με τον κειμενογράφο, γράφουν την ιστορία στο χαρτί και στη συνέχεια τη μεταφέρουν στον κειμενογράφο τους μαζί με την εικόνα της. Οι ιστορίες των παιδιών διαβάζονται στην ολομέλεια και στη συνέχεια διαβάζουμε και την ιστορία του συγγραφέα. Συζητάμε για την Τίνα με τις κόκκινες πλεξούδες και το όνειρό της. Στο τέλος κάθε παιδί μιλάει για το δικό του χριστουγεννιάτικο όνειρο και φαντάζεται τον εαυτό του ήρωα μιας άλλης γιορτινής ιστοριούλας, της δικής του. Κάθε ιστοριούλα δημοσιεύεται στην εφημερίδα του σχολείου.

3ο δρώρο: Το κοριτσάκι με τα σπέρτα

Στην αρχή της συνάντησης καλούμε έναν από τους μαθητές να διηγηθεί με τον δικό του τρόπο *Το κοριτσάκι με τα σπέρτα*. Έπειτα ο/η εκπαιδευτικός ή κάποιος μαθητής διαβάξει μεγαλόφωνα την ιστορία από [το διαδίκτυο](#). Πληροφορούμε τους μαθητές ότι πρόκειται για ένα παραμύθι που έγραψε ο [X. Κ. Άντερσεν](#) και μπαίνουμε στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια, για να διαβάσουμε για τη ζωή και το έργο του. Στη συνέχεια, λέμε στους μαθητές ότι θα δούμε δύο βίντεο κινουμένων σχεδίων τα οποία γυρίστηκαν με αφορμή το παραμύθι του Άντερσεν. Το πρώτο, [«The Little Match Girl»](#), έγχρωμο, μουντό, χωρίς αφήγηση, το δεύτερο, [«Το κοριτσάκι με τα σπέρτα»](#), έγχρωμο με έντονα χρώματα και με αφήγηση. Πριν ξεκινήσει η προβολή, ζητάμε από τα παιδιά να παρατηρήσουν κατά τη διάρκεια της προβολής όλα εκείνα τα στοιχεία που βλέπουμε σε ένα φιλμ: το χρώμα, τη γωνία λήψης, τον λόγο, τη μουσική, τον ρυθμό αφήγησης, τα χαρακτηριστικά των ηρώων κ.ά., ώστε να συζητήσουμε τις ενδεχόμενες διαφορές στις δύο ταινιούλες. Αφού ολοκληρωθεί η προβολή του πρώτου βίντεο, συζητάμε για το περιεχόμενο της ιστορίας, για τα σημεία που τους συγκίνησαν και τα σημεία που τους αναστάτωσαν. Τους καλούμε να φανταστούν τον εαυτό τους μέσα στην πόλη που ζούσε το κοριτσάκι με τα σπέρτα. Ρωτάμε ποιο ρόλο θα έπαιζαν, πώς θα ένιωθαν εάν ήταν οι ίδιοι το κοριτσάκι με τα σπέρτα ή τι θα έκαναν εάν συναντούσαν στον δρόμο τους το κοριτσάκι με τα σπέρτα.

Αμέσως μετά βλέπουμε τη δεύτερη ταινιούλα. Όταν ολοκληρωθεί, ρωτάμε τους μαθητές ποια αφήγηση τους άρεσε περισσότερο, ποια αφήγηση έχει περισσότερο ενδιαφέρον για αυτούς και ποια αφήνει μεγαλύτερη ελευθερία στην ερμηνεία της ιστορίας. Στη συνέχεια, χωρισμένοι σε ομάδες μελετούν τις λεπτομέρειες που τους ζητήθηκε να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν στις δυο ταινίες. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα αναφέρει τις διαφορές που παρατήρησε η ομάδα του και αφού επιλέξει την ταινία που προτιμάει περισσότερο εξηγεί τους λόγους της επιλογής αυτής. Καλούμε τις ομάδες να σκηνοθετήσουν μια τρίτη εκδοχή της ιστορίας. Τους ενθαρρύνουμε να σκεφτούν ποιες σκηνές θα άλλαζαν τελείως και ποιες σκηνές θα

κρατούσαν από τα δυο βίντεο που παρακολούθησαν. Τους ζητάμε να δώσουν το δικό τους τέλος στην ιστορία. Το ερώτημα που πρέπει να διαπραγματευτούν είναι: θα τελειώσει η ιστορία τους με τον θάνατο του μικρού παιδιού ή μήπως υπάρχει κάποια άλλη εναλλακτική εκδοχή; Εάν υπάρχει ο χρόνος μπορούν οι ομάδες είτε να γράψουν το δικό τους τέλος, είτε να το παρουσιάσουν σε μορφή [ψηφιακού κόμικς](#) είτε και τα δυο μαζί. Όταν τελειώσουν, παρουσιάζουν την άποψή τους στην ολομέλεια και στο μέλλον δημοσιεύουν το έργο τους στη χριστουγεννιάτικη ιστοσελίδα του σχολείου ή στο επετειακό φύλλο της εφημερίδας του σχολείου. Με αφορμή την παραπάνω συζήτηση μιλάμε για τα σύγχρονα «κοριτσάκια με τα σπέρτα». Δείχνουμε από το διαδίκτυο εικόνες παιδιών που δυστυχούν και καλούμε τους μαθητές να μας πουν τις σκέψεις τους. Η συζήτηση θα πρέπει να διερευνήσει ή να θέσει τα θεμέλια για μελλοντική διερεύνηση θεμάτων όπως: Ποια παιδιά έχουν πραγματική ανάγκη; Πώς μπορούμε να το καταλάβουμε; Πώς πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα παιδιά των φαναριών; Για ποιο λόγο ένα παιδί βρίσκεται στον δρόμο χωρίς καμιά προστασία; Τι πρέπει να κάνουμε για να βοηθήσουμε ένα τέτοιο παιδί; Ποιοι είναι οι φορείς προστασίας του παιδιού; Ποια τα δικαιώματά του κλπ.

4ο δίωρο: Το κοριτσάκι με τα σπέρτα συναντά το ουράνιο χριστουγεννιάτικο δέντρο

Διαβάζουμε την ιστορία το «Ουράνιο χριστουγεννιάτικο δέντρο» του Φ. Ντοστογιέφσκι. Πρόκειται για μια αφήγηση στην οποία κυριαρχεί το βασικό θέμα του απροστάτευτου παιδιού που χάνει τη ζωή του από το κρύο, την πείνα και την ορφάνια. Αναζητούμε τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ της ιστορίας του Ντοστογιέφσκι και του παραμυθιού του Άντερσεν. Εντοπίζουμε τα δομικά στοιχεία της αφήγησης τα οποία παραμένουν ίδια και στα δύο κείμενα. Με άλλα λόγια, εντοπίζουμε τις λειτουργίες του παραμυθιού και, αφού διαπιστώσουμε ότι οι λειτουργίες και στα δυο παραμύθια είναι ίδιες, μελετάμε τις ιστορίες ως διαφορετικές εκδοχές του ίδιου μοτίβου. Στη συνέχεια φωτίζουμε τις διαφορές μεταξύ των δυο αφηγήσεων και καταγράφουμε αναλυτικά τις αλλαγές που παρατηρούμε στα

πρόσωπα, στον χρόνο και στον τόπο δράσης των ηρώων. Το ερώτημα που μπορεί να αναδειχτεί είναι το εξής: με ποιον τρόπο μπορεί να επιβιώσει ένα ορφανό και αβοήθητο παιδί όπου κι αν βρίσκεται; Μέσα από τη φιλανθρωπία του πλούσιου ενηλίκου ή μέσα από κοινωνικές δομές που στηρίζουν τον αδύναμο και του παρέχουν τα εφόδια να σταθεί στα πόδια του υπερήφανος και όχι επαίτης;

Όταν η συζήτηση ολοκληρωθεί, αναζητούμε στο διαδίκτυο τις πηγές έμπνευσης των συγγραφέων. Διαβάζουμε στο διαδίκτυο ότι πιθανή πηγή έμπνευσης του Άντερσεν, για να γράψει *Το κοριτσάκι με τα σπέρτα* ήταν μία ευρέως δημοφιλής ξυλογραφία του Δανού καλλιτέχνη *Johan Thomas Lundbye* που απεικόνιζε ένα φτωχό παιδί να πουλάει σπέρτα και η οποία τυπώθηκε σε ημερολόγιο του 1843. Αναζητούμε παρόμοιες εικόνες και δημιουργούμε ένα αρχείο με εικόνες από τις πιο σπουδαίες εικονογραφήσεις που έγιναν για το *Κοριτσάκι με τα σπέρτα*. Παρατηρούμε ότι οι εικονογράφοι αφηγούνται με διαφορετική ματιά την ίδια ιστορία. Πλούσιοι από εμπειρίες, οι μαθητές καλούνται να επινοήσουν και να γράψουν τη δική τους χριστουγεννιάτικη ιστορία από εικόνες που θα βρουν σε επιλεγμένες σελίδες στο διαδίκτυο. Η εργασία τους θα μπορούσε να έχει την παρακάτω μορφή:

Φτιάχνω τη δική μου χριστουγεννιάτικη ιστορία με:

- ✓ εικόνες από τα βιβλία που εικονογράφησε ο [N. Ανδρικόπουλος](#)
 1. [«Ένα δέντρο μια φορά»](#)
 2. [«Ο Αϊ-Βασίλης πάει στον πόλεμο»](#)
 3. [«Τα Χριστούγεννα του τεμπέλη»](#)
- ✓ εικόνες από [τα Χριστούγεννα στη ζωγραφική](#)
- ✓ εικόνες από [τον Χειμώνα στη ζωγραφική](#).

Χωρισμένοι σε ομάδες, οι μαθητές, επιλέγουν τις εικόνες που τους ενδιαφέρουν περισσότερο και φτιάχνουν τη δική τους ιστορία από μια ή και περισσότερες ζωγραφιές. Στο τέλος παρουσιάζουν στην ολομέλεια το έργο τους και δένουν σε [flipping book](#) τις εργασίες τους. Το ψηφιακό τους βιβλίο το δίνουν για δημοσίευση είτε στην ιστοσελίδα του σχολείου είτε στην ίδια τη σελίδα του λογισμικού με το

οποίο έφτιαξαν το flipping book. Για να μπορούν να το διαβάσουν φίλοι και γνωστοί στέλνουν emails με το link της δημοσίευσής τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο παρόν σενάριο δε χρησιμοποιήθηκαν φύλλα εργασίας.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μέσα στα πλαίσια του συγκεκριμένου σεναρίου θα μπορούσαμε να εντάξουμε και το βιβλίο του Π. Καλιότσου (2006) «Η ωραιότερη ιστορία του κόσμου» από τις εκδόσεις Πατάκη. Πρόκειται για την ιστορία της χριστουγεννιάτικης εκεχειρίας του 1914. Πάνω από ένα εκατομμύριο στρατιώτες της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Γαλλίας και της Μεγάλης Βρετανίας αφήφισαν τις εντολές των ανωτέρων τους και, αφού βγήκαν από τα χαρακώματα ευχόμενοι ο ένας στον άλλο «Καλά Χριστούγεννα», έπαιξαν ποδόσφαιρο. Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα αφήγηση η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή, για να συζητηθεί στην τάξη το νόημα της ειρήνης, της φιλίας και της συνεργασίας.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σε όλα τα δίωρα οι δραστηριότητες είναι ενδεικτικές. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να ακολουθήσουν τον ρυθμό και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Εάν οι μαθητές ενδιαφερθούν, θα μπορούσαν να διαβάσουν μυθοπλασίες γύρω από τη ζωή του Santa Claus στο βιβλίο του Λ. Φ. Μπάουμ (2007) *Η ζωή και οι περιπέτειες του Σάντα Κλάους* από τις εκδόσεις Πατάκη. Επίσης, εάν υπάρχει χρόνος και ενδιαφέρον, θα μπορούσαν να διαβάσουν τα έθιμα της Πρωτοχρονιάς και των Χριστουγέννων στην ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#) καθώς και στην [ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής](#) που είναι αφιερωμένες στα έθιμα και στις παραδόσεις των γιορτών του Δωδεκαημέρου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κόμης, Β. & Ντίνας, Κ. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες.*

Χατζησαββίδης, Σ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μεθοδολογία και διαδικασίες ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων στα Γλωσσικά μαθήματα.* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Νέζη, Μ. 2000. e-διδασκτική: νέες τεχνολογίες και διδασκαλία της λογοτεχνίας. Στα *Πρακτικά 2^ο Συνεδρίου ΕΤΠΕ*, Πάτρα.

<http://www.etpe.gr/files/proceedings/uploads1/p32.pdf> [10-09-2012]

Μουλά, Ε. Αναζητώντας τη δημιουργικότητα στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: ο επαναπροσδιορισμός της δημιουργικής «γραφής» στη μεταμοντέρνα πραγματικότητα και στην «ψηφιακή» εκπαιδευτική τάξη πραγμάτων, *Κείμενα*, 15. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο:

http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=258%3A15-moula&catid=59%3Atefxos15&Itemid=95 [07-09-2012]